

NEOCOLONIALISME PESQUER

Els impactes ambientals i en Drets
Humans dels monocultius a alta
mar

Redacció: Clàudia Custodio

Revisió: Observatori DESC

Data de publicació: Octubre 2020

© Associació de Drets Humans, Observatori DESC

c/ Casp 43, Baixos

08010 Barcelona

Amb el suport de:

**Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament**

**Generalitat
de Catalunya**

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Observatori DESC i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'ACCD o de la Generalitat de Catalunya.

Taula de contingut

LA PESCA A ESCALA GLOBAL.....	6
La Política Pesquera Europea.....	7
Impactes ambientals de la pesca.....	7
LA COLONITZACIÓ DE LES AIGÜES NORD-AFRICANES.....	8
Marroc.....	10
Sàhara Occidental.....	11
Senegal.....	13
Migració forçada.....	15
CONCLUSIONS I RECOMANACIONS.....	15
BIBLIOGRAFIA.....	16

LA PESCA A ESCALA GLOBAL

El sector de la pesca global també reflecteix la tendència a l'expansió dels monocultius intensius i la mercantilització de l'alimentació que caracteritza l'agroindústria alimentària. Així, es produeix concentració de capital en mans de grans corporacions en detriment de petits productors, a la vegada que se sobreexploten recursos, i també persones (Ertör et al., 2020). Altres de les semblances entre aquests dos pilars del sector primari són l'apropiació de zones productives, ja siguin terres o a alta mar, la construcció d'infraestructures que beneficien només la producció a gran escala i la sobreexplotació insostenible dels recursos (Garcia-Allut, SABC, 2016: 10-11).

La quantitat de peix als oceans a escala global està disminuint¹ degut a la mala gestió de governs i empreses privades. Segons dades de la FAO, bastant conservadora, més d'un 34% de les reserves de peix s'estan explotant a nivells insostenibles (FAO, 2020). S'ha finançat la pesca industrial des dels governs de països d'Europa i, en conseqüència, els estocs marins s'estan esgotant degut a la sobreexplotació que han patit en les darreres dècades². D'altra banda, la pesca artesanal s'ha vist reduïda ja que no pot competir contra els grans vaixells industrials ni rep subvencions de la mateixa manera.

La colonització dels oceans va començar als anys 60, quan la motorització de les flotes va permetre l'expansió a territoris més llunyans. Subvencionades amb diner públic, les flotes pesqueres industrials van anar guanyant terreny a les petites embarcacions de pesca artesanal, que mancades de recursos han anat desapareixent. La tensió pel control dels oceans, en augment durant la Guerra Freda, va donar lloc a l'establiment de zones econòmiques exclusives (ZEE) als oceans, els anys 70 (Finley, 2016). Finalment, el 1994, el Dret del Mar (més conegut com a «Law of the Sea», en anglès) va entrar en vigor després d'obtenir la ratificació de prou països, en què s'establia el marc de gestió pesquera moderna (National Ocean Service, 2020). Les polítiques internacionals, tanmateix, no han pogut impedir la sobreexplotació dels estocs.

A l'Estat Espanyol, els productes pesquers són una part important de la dieta i, de fet, és el segon país en consum de peix per càpita. Tanmateix, per mantenir aquest consum es depèn completament de la importació de peix d'aigües estrangeres: la sobreexplotació de les aigües de les costes de la península no ha fet canviar els hàbits de consum de la població, sinó l'abastiment (New Economics Foundation, 2017).

Així, l'Estat Espanyol disposa de la tercera flota d'embarcacions de pesca més gran de la UE, però una gran part d'aquestes embarcacions operen en aigües estrangeres. Segons la FAO «la flota espanyola [...] (10115 buques) pesca tradicionalmente alrededor de todo el mundo» (2014). Es calcula

¹ Com s'explica en aquest informe del World Ocean Review, tant les estadístiques més optimistes com les més pessimistes mostren que ua gran part dels estocs estan sobreexplotats i, en conseqüència, la quantitat de peix global s'està reduint <https://worldoceanreview.com/en/wor-2/fisheries/state-of-fisheries-worldwide/>

² Les aigües europees estran sobreexplotades en un 88%, segons dades de Greenpeace <http://archivo-es.greenpeace.org/espana/es/Trabajamos-en/Defensa-de-los-oceanos/Voces-de-Africa/indexd686.html?tab=2>

que un 38% de les captures l'any 2012 es van produir en aigües llunyanes, mentre que un 22% de la producció provenia de l'aqüicultura (FAO, 2014).

La Política Pesquera Europea

La Política Pesquera Comuna (PPC) de la Unió Europea és el mecanisme de gestió de les flotes i estocs pesquers que dicta les polítiques comercials entre els estats membres i amb estats de fora la Unió. Així, oficialment té la voluntat de «assegurar que la pesca i aqüicultura són ambientalment, econòmicament i socialment sostenibles i que proporcionen una font de menjar saludable pels ciutadans de la EU» (UE, 2020). La CPP estableix els límits de pesca, que haurien de permetre la renovació dels estocs i prevenir-ne la sobreexplotació. Per a fer-ho, es compta amb l'assessorament del Comitè científic, Tènic i Econòmic per a la Pesca (STECF, per les seves sigles en anglès) i del Consell Internacional per a l'Exploració del Mar (ICES). Ara bé, sovint no s'han seguit les recomanacions científiques.

La PPC inclou acords bilaterals que permeten el pagament de grans imports de diners a tercers països per explotar les seves aigües. Aquests diners, d'altra banda, solen quedar-se en mans de governs i no arribar a la gran majoria de la població les vides de la qual depenen de la pesca artesanal (Ertör et al., 2020). La PPC es va revisar el 2013 per a la seva incapacitat d'evitar la sobrepesca i esgotament dels estocs. La nova política comuna pesquera va entrar en vigor l'1 de gener de 2014, i establia nous límits de quotes de pesca, la prohibició gradual de descartar³, i el reforç de l'aquacultura, entre d'altres (European Union, 2015).

Així, actualment, la UE té dos tipus d'acords amb països estrangers en relació a la pesca. Els Acords de Col·laboració en el sector pesquer, ara anomenats acords de col·laboració de pesca sostenible, permeten la pesca d'embarcacions europees en la Zona Econòmica Exclusiva (ZEE) al país signant a canvi d'un import de compensació. Cada any, es transfereixen 180 milions d'euros a països fora de la UE en base a aquests acords. Per mitjà d'aquestes transferències monetàries es financia el desenvolupament d'infraestructures al país en qüestió. D'altra banda, la UE té «acords nòrdics» amb les països extracomunitaris següents: Islàndia, Noruega i les Illes Faroe (European Commission, 2020).

Impactes ambientals de la pesca

Un dels temes que diu voler regular la PPC és l'impacte ambiental de la pesca de flotes europees. La sobreexplotació dels ecosistemes marins ha fet de la pesca un problema ambiental a escala global. Ara bé, l'impacte ambiental derivat de la pesca és molt diferent segons el mètode fet servir. Els mètodes de pesca industrial tenen efectes molt més nocius que els mètodes artesanals, fets servir des de fa centenars d'anys. La pesca d'arrossegament, característica de la indústria pesquera

³ Pràctica que consisteix a llençar tot aquell peix que es pesca com a part del procés d'arrossegament que no és l'espècie objectiu. Per tant, moren molts exemplars d'espècies «no-desitjades» innecessàriament

moderna, malmet el fons marí i destrueix la biodiversitat ja que les xarxes que fan servir s'emporten gran varietat de peixos que després són descartats (CFB i SDF, 2019).

«La pesca artesanal es aquella que utiliza artes pasivas, bastante selectivas, por lo que su impacto en el medio marino es mínimo, protegiendo de esta manera el futuro del mar. Al ser una pesca de bajura, es decir, cerca de la costa, su consumo de combustible es menor, así como sus emisiones de co2.» (Rogelio, A Coruña, entrevistat per SABC 2016)

D'altra banda, les piscifactories no constitueixen cap remei desitjable. Si bé s'allibera la càrrega als ecosistemes marins, sobreexplotats en concentrar-se la producció en granges, tenen altres impactes ambientals associats. L'aliment fet servir per alimentar els peixos en captura no prové sinó d'alta mar. En concret, la farina de peix⁴ utilitzada en piscifactories està feta de peixets provinents de les aigües argentines i altres països sud-americans, així com de la costa del continent africà (WSRW, 2020b). La producció i transport de la farina de peix té un impacte igualment preocupant, doncs, pel medi ambient.

També es produeix farina de peix al territori ocupat del Sàhara Occidental. El principal port d'importació d'aquest producte a Europa és a Bremen, al nord d'Alemanya (WSRW, 2019). De fet, la meitat de la farina de peix que s'importa a Bremen, amb etiqueta del Marroc, s'ha produït, en realitat, a territori ocupat (WSRS, 2020b). A banda de la farina de peix, també es fa servir soja per alimentar els peixos en captivitat (ibid.).

⁴ Material proteic d'aparença semblant a la farina, fet a partir de moldre peixos petits de menys valor comercial, utilitzat per alimentar peixos d'alt valor en captivitat en piscifactories, com el salmó o el bacallà

LA COLONITZACIÓ DE LES AIGÜES NORD-AFRICANES

L'esgotament dels estocs en aigües europees ha donat lloc a la colonització d'aigües de les costes de l'Àfrica occidental per obtenir el peix que ja no es troba més a prop. Així, s'han signat tractats bilaterals entre la Unió Europea i diversos països africans per garantir el subministrament de determinats peixos al vell continent. Aquests tractats beneficien sobretot a empreses espanyoles, però també franceses i italianes.

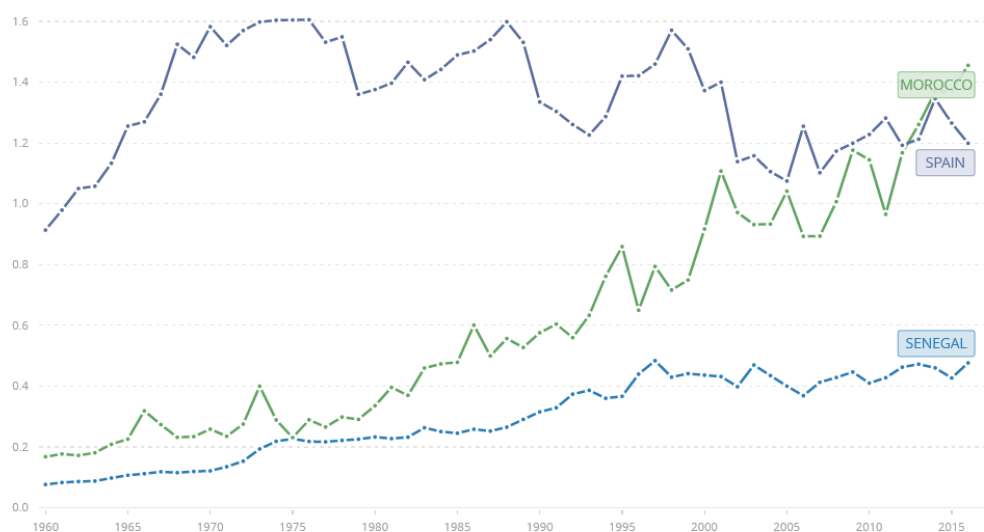
Si bé els països amb els que s'han signat tractats bilaterals de pesca a l'Àfrica Occidental són zones molt riques en estocs i, per tant, presenten una elevada productivitat de les seves aigües, aquests tractats també reflecteixen interessos geopolítics dels països europeus. A més, per assegurar-se els beneficis, les empreses europees fan servir la tècnica de crear societats mixtes per tal de pagar menys impostos. Així, constituint societats pantalla amb empresaris locals (marroquins o senegalesos, per exemple) en què la distribució del capital per a l'empresa europea és inferior al 49%, s'estalvien el pagament d'impostos als països on pesquen⁵.

L'arribada de pesquers europeus en aigües nord-africanes ha tingut unes conseqüències nefastes per les poblacions locals. Els pescadors artesanals s'han vist obligats a competir amb les grans flotes europees, de pesca industrial, i molts s'han quedat sense feina. Això ha derivat en fluxos migratoris cap a una Europa que cada vegada és més fortalesa. Així, mentre que d'una banda els estats del vell continent expolien el mar de països nord-africans, de l'altra prohibeixen l'entrada de les persones a les que han deixat sense feina (Brent i Josse, 2020).

Aquestes persones poden ser vistes com a «eco-refugiades», ja que marxen del seu país d'origen degut a l'esgotament d'un recurs natural derivat del consum desmesurat de països del nord. Paradoxalment, és a aquests països on es dirigeixen, per trobar-se desemparats i sense possibilitats reals d'inserció i acceptació.

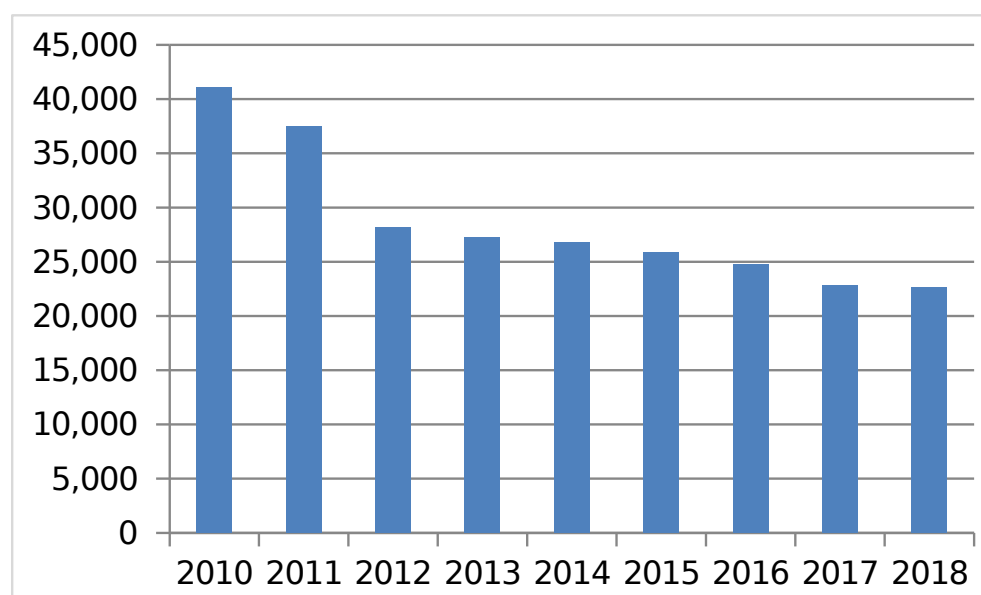
En el gràfic següent (Il·lustració 1) es mostra l'evolució de la producció del sector pesquer de l'Estat Espanyol, del Marroc i del Senegal des de mitjans dels anys 60 fins a l'actualitat. Així, tot i alguns alts i baixos, la tendència a l'Estat Espanyol i el Senegal és creixent, mentre que al Marroc no hi ha una tendència clara. Cal tenir en compte, a més, que en la producció de peix del Marroc s'hi inclou la producció del territori ocupat del Sàhara Occidental.

⁵ Com s'explica en el documental «Desierto Líquido» d'Alba Azaola i Daniel Carrasco

Il·lustració 1. Evolució de la producció total de peix 1960-2016 a Espanya, Marroc i Senegal. Font: Banc Mundial

D'altra banda, a la Il·lustració 2, es mostra l'ocupació (formal) generada pel sector pesquer a l'Estat Espanyol en els últims anys. Com es pot veure, aquesta ha estat disminuint. Això es deu a l'industrialització del sector i la desaparició de la pesca artesanal, que generava molts més llocs de treball, i l'esgotament dels recursos pesquers.

Il·lustració 2. Persones que treballen en el sector pesquer, Espanya. Font: Elaboració pròpia amb dades de l'OECD

Marroc

Marroc és el principal productor de peix del continent africà, i es troba en la 15a posició a escala global⁶. Oficialment, Espanya és el primer destí pel peix provinent del Marroc (CFD i SDF 2019), i també el territori on s'exporta el major valor de productes pesquers⁷ (Trade-map 2019). La cooperació entre aquests dos països en relació a la pesca es remunta a l'entrada a la UE de l'Estat Espanyol l'any 1988 (WSRW, 2020a).

Les exportacions del sector pesquer marroquí han experimentat una tendència creixent des dels anys 60 (FAO, 2019). Ara bé, gran part d'aquest peix, oficialment d'origen marroquí, prové d'aigües sahrauís. Es calcula que, el 2018, un 77,65% de la captura total provenia d'aigües pertinents al Sàhara Occidental⁸. De fet, la meitat del peix oficialment d'origen marroquí que arriba a l'Estat Espanyol és pop, i, d'aquest, s'estima que un 95% prové de Dakhla, al Sàhara Occidental (Pareja, 2020). El port d'Agadir es fa servir com a seu de les empreses espanyoles que operen al territori ocupat per certificar els productes com a marroquins (CFD i SDF 2019). De fet, el febrer de 2019 es va firmar un acord entre la Unió europea i el Regne de Marroc que permetia la pesca en aigües sahrauís.

El Regne del Marroc també és un dels principals productors de farina i oli de peix a escala mundial. Ara bé, més de la meitat de la farina de peix produïda prové, en realitat del Sàhara Occidental (WSRW, 2020b). De la farina de peix oficialment provinent del Marroc, un 6,4% s'exporta a la Unió Europea.

Sàhara Occidental

La situació del Sàhara Occidental presenta un cas particular ja que és un territori no autònom que segueix sense descolonitzar, ocupat majoritàriament pel Marroc (CFD i SDF 2019). Al no dur-se a terme un procés de descolonització per part de l'Estat Espanyol als anys 70, el qual va abandonar el territori sense oficialitzar-ne la independència, el Sàhara Occidental no és reconegut internacionalment com a estat propi, mentre que la seva riquesa és explotada a través del Regne del Marroc, que el reivindica com a propi. Tanmateix, ni l'ONU ni la UE reconeixen el Marroc com a

⁶ Segons dades de la FAO 2020. The state of world fisheries and aquaculture 2020. <http://www.fao.org/3/ca9229en/CA9229EN.pdf>

⁷ De fet, un 51% del valor de les exportacions en productes pesquers del Marroc es va exportar a l'Estat espanyol.

⁸ Segons dades del govern marroquí. L'informe es pot consultar a: https://vest-sahara.s3.amazonaws.com/skvs/feature-images/File/203/5f958d9601942_Mer%2Ben%2BChiffres-DPM-2018-VF.pdf

govern legítim i diversos Tribunals internacionals han fet sentències a favor del dret a l'autodeterminació del poble sahrauí, inclòs el Tribunal de Justícia de la UE⁹. Això en principi obliga a la UE a no signar cap acord bilateral amb el Marroc que afecti recursos en territori sahrauí sense el consentiment explícit de la població afectada, però les institucions europees sembla que han ignorat aquestes sentències en la signatura d'acords bilaterals de pesca amb el Marroc (WSRW, 2021). Diferents representants de l'ONU també han denunciat els impactes les practiques vinculades als acords de pesca entre la UE i al Marroc.

Imatge 2. Embarcacions japoneses i russes, que pesquen en aigües del Sàhara Occidental, amarrades a Gran Canària. Fotos: Ernest Gutiérrez

La tensió territorial present al Sàhara Occidental es deu, en gran part, a la riquesa de recursos d'aquest territori, que constitueix un clar obstacle a l'establiment de la pau. La majoria de la població sahrauí viu en camps de refugiats, mentre que els recursos són expoliats pel govern marroquí. Els principals productes de pesca del territori sahrauí són la sardina i el pop. A banda de peix, del Sàhara Occidental se n'exporta sorra per a platges, fofats per a la producció de fertilitzants, verdures de monocultiu i energia «renovable»¹⁰ (WSRW, 2020b).

A més de la UE, altres potències internacionals tenen acords de pesca amb el Marroc que afecten el Sàhara Occidental, com és el cas de Rússia o el Japó (ibid.).

Imatge 3. Figure 1: Nau de l'empresa francesa Azura, prop de Dakhla. Foto: Ernest Gutiérrez

⁹ Per a més informació, veure <https://wsrw.org/en/archive/4109>

¹⁰ S'hi han instal·lat enormes parcs eòlics en els últims anys, que es fan servir per justificar la «transició de l'energia verda» del Marroc.

Les transferències monetàries vinculades als acords de pesca amb la UE han esperonat el desenvolupament del sector pesquer marroquí i finançat la construcció d'infraestructures. El creixent interès per flotes estrangeres en els recursos pesquers del Sàhara Occidental ha donat lloc a l'establiment d'indústries de processament del peix al llarg de la costa sahrauí.

Part del peix pescat en aigües sahrauís es congela i transporta en vaixells refrigerats. De fet, més de la meitat de les companyies especialitzades en peix refrigerat registrades al Marroc estaven establertes al Sàhara Occidental (WSRW, 2020a).

Un altre producte important exportat a l'estranger és al farina de peix. A Europa, el principal port d'arribada d'aquest producte és a Bremen, Alemanya. La principal companyia que hi opera és l'alemanya Köster Marine Proteins, líder en el sector de la distribució de farina de peix, segons la seva web¹¹ (WSRW, 2020b). També se n'exporta bona part a Turquia (WSRW, 2020a.)

El port de Dakhla, a la costa sahrauí, s'ha especialitzat en la pesca d'espècies pelàgiques¹². I, de fet, a banda de la sardina, totes els estocs de pelàgics estan en situació de sobreexplotació, una situació agreujada per l'establiment de la indústria de farina de peix a les costes de l'Àfrica nord-occidental, que en consumeix molt peix que els mercats locals (WSRW, 2020b). un estudi de l'Observatori de Drets Humans i Empreses (ODHE) i Shock Monitor detalla com s'han anat establint infraestructures al llarg de la costa del Sàhara Occidental ocupat i, sobretot, a la (construïda) ciutat de Dakhla¹³.

La sobreexplotació de les espècies en aigües sahrauís ja va ser demostrada en un estudi de Greepeace i el Western Sahara Resource Watch (Observatori de Recursos al Sàhara Occidental) el 2013¹⁴.

Senegal

Antigament una colònica francesa, el Senegal va aconseguir la independència el 1960. Als anys 80, va ser objecte de Programes d'Ajust Estructural per part del Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial. Actualment, té uns nivells de deute elevadíssims i es troba a la cua de països en relació l'Índex de Desenvolupament Humà establert per les Nacions Unides. En concret, ocupa el lloc 168 en un llistat de 189 països¹⁵. Tot i haver experimentat creixement econòmic en les darreres dècades, el PIB per càpita se situa en 1.584 dolars. El sector primari, que inclou la pesca, representa una mica meys del 15% del PIB del país¹⁶.

¹¹ Com es pot veure a <https://kmp-fischmehl.de/en>

¹² Peixos que viuen prop de la superfície marina, quye es diferencien dels que viuen al fons marí i dels que viuen a prop de la costa.

¹³ Disponible a: <http://www.odhe.cat/es/informe-los-tentaculos-de-la-ocupacion-explotacion-recursos-pesqueros-sahara-occidental/>

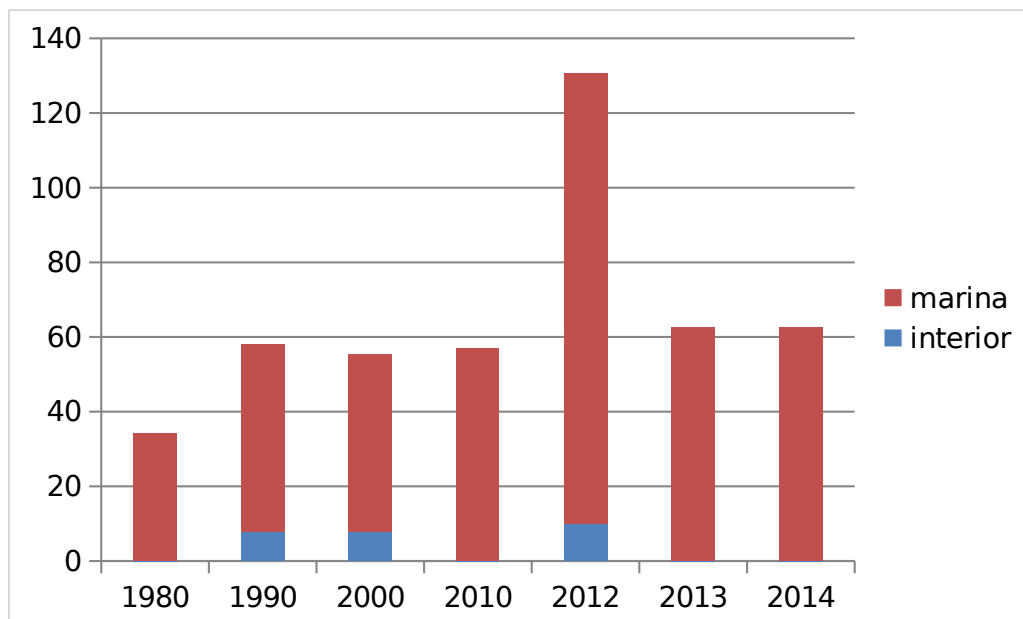
¹⁴ Es pot consultar a https://wsrw.org/files/dated/2013-12-02/greenpeace_report_exporting_exploitation_2013.pdf

¹⁵ Seogns l'Inform de Desenvolupament Humà publicat el 2020. Disponible a: <http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr2020.pdf>

¹⁶ Segons dades del Banc Mundial, 2019.

El sector de la pesca té un pes històric en l'economia senegalesa. Altres sectors productius importants són la producció de cacauet i el sector químic per l'extracció de fosfats (Tarafa et al., 2009). El turisme i els serveis, per la seva banda, també representen una part important del PIB del país. Concretament, el sector de la pesca representa un 3,2% del PIB total del país i dóna feina directa a més de 531000 persones, i a unes 540000 de manera indirecta, segons dades de la FAO (2017)¹⁷. Si bé el peix és una de les fonts principals de proteïna de la població, el sector pesquer està orientat a l'exportació. Els vaixells de pesca artesanal tenen un pes important en el sector.

A la Il·lustració 3 es mostra l'ocupació en el sector pesquer senegalès.

Il·lustració 3. Ocupació, en milers de persones, en el sector pesquer, Senegal. Font: elaboració pròpia amb dades de la FAO

Com recollia un informe de Setem (2009) l'Estat Espanyol té interessos comercials específics a Senegal, ja que els acords pesquers beneficien empreses espanyoles. L'acord de pesca 2014-2019, sobre la pesca de tonyina i lluç, permet l'activitat d'embarcacions franceses i espanyoles en aigües senegaleses¹⁸. Al cap de 5 anys, es va aprovar un nou protocol que renovava l'acord fins el 2024. L'Estat espanyol és el país de la UE amb una major presència en aigües senegaleses¹⁹.

¹⁷ Per a més informació, es pot consultar <http://www.fao.org/fishery/facp/SEN/en>

¹⁸ Disponible a: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/senegal_en

¹⁹ Com es pot veure a: <https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements/senegal>

Imatge 4: Pesca artesanal a aigües senegaleses, 2019. Foto: Ernest Gutiérrez

Migració forçada

Senegal és un país en què gairebé un 20% de la mà d'obra treballa en el sector de la pesca. Tanmateix, la signatura d'acords bilaterals amb països estrangers, molts membres de la UE, han perjudicat el sector pesquer nacional, ja que han reduït els estocs de peixos i els ingressos del sector. Degut a les conseqüències negatives, aquests acords no van renovar-se l'any 2006, però l'espoli ha continuat. Les empreses europees han optat per formar joint ventures amb empresaris locals. Oficialment són empreses senegaleses, però a la pràctica serveixen de punt d'entrada de vaixells estrangers. Així, el nombre de petites embarcacions de pesca artesanal ha anat disminuint en les darreres dècades (Brent i Josse, 2020). També el canvi climàtic dificulta la feina de pescadors artesanals a la costa de l'Àfrica Occidental, que es veuen obligats a emigrar degut a la davallada d'estocs²⁰.

Si bé els fenòmens migratoris són complexos i responen a múltiples causes estructurals, sí que s'han vinculat en repetides ocasions les onades migratòries del 2007 i 2009 del Senegal cap a Europa. A l'Estat Espanyol, les persones migrades del Senegal es troben amb moltes dificultats per regularitzar la seva situació i en moltes ocasions han de treballar en el sector informal. Una part d'aquestes persones treballa al camp, com és el cas de la zona de producció agrícola de l'Ejido²¹.

²⁰ Com s'explica a https://www.eldiario.es/canariasahora/365-dias-de-migraciones/medio-artesanales-sahara-occidental-canarias_132_1003167.html

²¹ Com explicava un treballador en una entrevista. Spitou, 2020. *Entrevista documental "Después de las ocho"*. Entrevistat per Bruna SCCL [presencial] El Ejido, gener 2020.

L'arribada de pescadors senegalesos a Barcelona per vies informals i la falta d'oportunitats i obstacles per a regularització als que aquestes persones s'enfronten va donar lloc al fenomen del «top-manta», és a dir, la venda ambulat als carrers de la ciutat. Molt estigmatitzats socialment i després d'anys de fugir de la repressió policial, el col·lectiu de manters va fundar un sindicat el 2015²² (Brent i Josse, 2020). L'Ajuntament de Barcelona ha mostrat la voluntat de reconèixer els manters i de regularitzar a seva situació, així com predisposició a rebre persones refugiades, però no s'ha acabat de materialitzar (ibid.). Això no obstant, el col·lectiu de manters segueix sent víctima de la repressió policial.

²² Per a més informació, es pot consultar el seu web <https://manteros.org/>

CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Els impactes de la política pesquera de la UE i, en concret, desl acords bilaterals de l'Estat Espanyol amb el Marroc i el Senegal contribueixen a l'explotació dels ecosistemes marins de les costes dels darrers, a la desaparició de la pesca artesanal, a l'emigració cap a Europa i l'enriquiment d'empreses transnacionals europees. A continuació, es proposen algunes oportunitats alternatives per abordar els problemes derivats del model extractivista i la lògica neocolonial imperant en el sector pesquer:

- ✓ Incentivar el **consum de peix local i de proximitat** per part de les administracions públiques. Per exemple, introduint criteris al respecte en la compra pública alimentària. Hi ha moltes varietats comestibles que es desconeixen i que, si es consumissin, reduïrien la càrrega que les espècies que estan sobreexplotades pateixen. Un exemple d'iniciatives que promouen el consum d'espècies local, sortit de la ciutdanaia, és La Platjeta²³ a Barcelona
- ✓ Promoure el **consum de peix de temporada**. El peix, igual que la fruita i les hortalisses, té temporades. La promoció del peix de proximitat i de temporada faria disminuir les «necessitats» d'importació de determinades espècies de territoris llunyans quan aquestes no estiguin disponibles a les aigües que ens envolten.
- ✓ **Retirar els acords bilaterals** existents i otorgar ajudes pel **restabliment de la pesca artesanal** local als territoris afectats per l'expoli de recursos pesquers de les darreres dècades.
- ✓ Establir **zones ben delimitades** i d'estricta compliment **de protecció d'ecosistemes marins** on la majoria d'espècies estiguin sobreexplotades per permetre que es regenerin i que es mantingui la biodiversitat marina.
- ✓ Facilitar l'arribada, regularització i inserció de persones migrades de tercers països en la nostra societat
- ✓ **Prohibir** qualsevol tipus d'operació en **territori ocupat del Sàhara Occidental**, sense el previ consentiment del seu poble i rebutjar l'entrada de peix d'origen marroquí dubtós que se sospiti que prové d'aigües sahrauis. Això suposaria retirar compensació econòmica pel Marroc fins que deixi d'operar en aigües del Sàhara Occidental i reconèixer el Sàhara Occidental com a estat sobirà
- ✓ Donar suport a iniciatives que afavoreixen la **recuperació del teixit pesquer local**, com per exemple s'ha fet a Turquia. El projecte de pesca comunitària («Community Supported Fisheries», en anglès) de l'Associació de Pescadors d'Istanbul, Istanbul Blickr, i el Transnational Institute, vinculat a la «Local Catch Network» n'és un bon exemple. Actualment hi ha 30 grups de consumidors que formen part de la pesca sostinguda per la comunitat. Són una peça clau en la transformació del sistema de pesca cap a la sobirania alimentària i l'economia social i solidària, a Turquia i més enllà (Ertör, 2020)

²³ Per a més informació es pot consultar el seu web: <https://laplatjeta.net/ca/qui-som/>

BIBLIOGRAFIA

Brent, Z. i Josse, T. (2020) *Migration and Fisheries: Exploring the intersections*. TNI Longreads, 01/07/2020. Recuperat de: <https://longreads.tni.org/migration-and-fisheries-exploring-the-intersections>

CF i SDF (Eds), Codina, F., Díaz. Bodoque, C., Serra, X. i Sierra, J. (2019). *Los tentáculos de la ocupación: Informe sobre la explotación de los recursos pesqueros del Sahara Occidental en el marco de la ocupación del estado marroquí*. Observatorio de Derechos Humanos y Empresas; Shock Monitor. Barcelona.

Ertör, I., Brent, Z.W., Gallar, D. and Josse, T., (2020). Situating Small-Scale Fisheries in the Global Struggle for Agroecology and Food Sovereignty.

Ertör, (2020). <https://longreads.tni.org/agroecology-and-food-sovereignty-in-istanbul-2>

European Comission, 2020. *Bilateral agreements with countries outside the EU*. Disponible a: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/international/agreements_en

European Union, 2015. The new Common Fisheries Policy: Sustainability in depth. Disponible a: https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/2015-cfp-management_en.pdf

FAO (2014). Fishery and Aquaculture Country Profile – El Reino de España <http://www.fao.org/fishery/facp/ESP/es>

FAO (2017). Fishery and Aquaculture Country Profiles – The Republic of Senegal <http://www.fao.org/fishery/facp/SEN/en>

FAO (2019). Fishery and Aquaculture Country Profiles – Le Royaume du Maroc. <http://www.fao.org/fishery/facp/MAR/fr>

FAO, 2020. se. Disponible a: <http://www.fao.org/3/ca9229en/CA9229EN.pdf>

Finley, C., 2016. The industrialization of commercial fishing, 1930–2016. In *Oxford Research Encyclopedia of Environmental Science*.

National Ocean Service, 2020. *What is the law of the sea?* Disponible a: <https://oceanservice.noaa.gov/facts/lawofsea.html>

New Economics Foundation, (2017). *Un acuerdo de pesca justo para España: cómo gestionar el sector pesquero español en beneficio del interés público*. Recuperat de: <http://www.tradicionarius.cat/en/les-violines/programming/1321>

Pareja, P. (2020) https://www.eldiario.es/catalunya/economia/arena-pescado-energias-renovables-armamento-intereses-grandes-empresas-espanolas-sahara-occidental_1_6480504.html

SABC (2016) *La pesca y las comunidades pesqueras*. Soberania Alimentaria nr. 24. Recuperat de: <https://soberaniaalimentaria.info/>

Tarafa et al., (2009). Intereses económicos españoles en las negociaciones comerciales Europa-África. SETEM Recuperat de: http://www.setem.org/media/pdfs/informe_eu-africa_pesca_cast.pdf

Trade-map.org 2019 https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry.aspx?nvpm=1%7c504%7c%7c%7c03%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c1%7c%7c2%7c1%7c1%7c1

Unió Europea, 2020. The Common Fisheries Policy – Management of EU fisheries. Recuperat de: https://ec.europa.eu/fisheries/cfp_en

WSRW, 2019. Bremen sheds light on massive controversial fishmeal import. 24/02/2019 <https://wsrw.org/en/archive/4465>

WSRW, 2020a. One of the richest coastlines of the world. 21/07/2020 <https://wsrw.org/en/news/the-fishing-industry>

WSRW, 2020b. *Above the law – How the EU blatantly imports fish products from occupied Western Sahara, ignoring its own Court of Justice*. Brussels: Rosa Luxemburg Stiftung

WSRW, 2021. One of the richest coastlines in the world. 21/07/2020 <https://wsrw.org/en/the-resource-curse>

